

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Obo/17/2014
Identifikačné číslo spisu:	9014899256
Dátum vydania rozhodnutia:	31.03.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Katarína Pramuková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:9014899256.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Moto prestige, s. r. o., Plzeňská 1708/344, Praha, Česká republika, IČO: 45 313 741, zast. advokátskou kanceláriou ECKER - KÁN & PARTNERS, s. r. o., Námestie Martina Benku 9, Bratislava, IČO: 35 886 625, proti žalovanému Ing. P. H., nar. XX. XX. XXXX., K., zast. advokátskou kanceláriou URBÁNI & Partners, s. r. o., Skuteckého 17, Banská Bystrica, IČO: 36 646 181, o zaplatenie sumy 53 468,88 Eur a 151 567,90 Kč s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 19. decembra 2013, č. k. 34Cb/224/2002-547, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 19. decembra 2013, č. k. 34Cb/224/2002-547 v napadnutej časti p o t v r d z u j e .
Žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania, pozostávajúce s trov právneho zastúpenia vo výške 394,06 Eur, na účet jeho právneho zástupcu.

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici napadnutým uznesením uložil žalovanému vo výroku 1/ povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 15 003,99 Eur, ktoré pozostávajú z trov právneho zastúpenia vo výške 10 060,10 Eur a z iných trov vo výške 4 943,89 Eur, ktoré je povinný zaplatiť právnomu zástupcovi žalobcu do troch dní od právoplatnosti uznesenia a vo výroku 2/ povinnosť nahradiť štátu trovy vo výške 110,56 Eur do troch dní od právoplatnosti uznesenia na účet Krajského súdu v Banskej Bystrici.

V odôvodnení uznesenia uviedol, že žalobca sa v konaní voči žalovanému domáhal zaplatenia istiny 53 468,88 Eur a 151 567,90 Kč spolu so zmluvným úrokom z omeškania vo výške 0,1% denne z dlžnej sumy za každý deň omeškania počnúc odo dňa, nasledujúceho po splatnosti jednotlivých faktúr.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č. k. 34Cb/224/2002-474 z 5. apríla 2012, uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 51 483,67 Eur a 141 184 184,12 Kč spolu s 0,1% denným úrokom z omeškania od 05. 07. 2003 do zaplatenia a vo zvyšku návrh zamietol. S poukazom na § 151 ods. 3 O. s. p. rozhodol, že o trovách konania rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo

veci samej. Na základe odvolania žalovaného Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu rozhodnutím č. k. 3 Obo 51/2012-535 z 13. 08. 2013 v napadnutej časti potvrdil s tým, že žalobcovi trovy odvolacieho konania nepriznal. V posudzovanom prípade predmetom konania bolo žalobcom uplatnené právo na zaplatenie sumy 53 468,88 Eur a 151 567,90 Kč s príslušenstvom. Právoplatným rozhodnutím vo veci samej bolo návrhu žalobcu vyhovieť vo výške 51 483,67 Eur a 141 184 184,12 Kč a vo zvyšku bol návrh žalobcu zamietnutý. Žalobcov úspech v konaní tak predstavuje 94,7% a jeho neúspech 5,3%. Neúspech žalobcu za to, že žalobca mal neúspech v konaní len v nepatrnej časti, a preto na rozhodnutie o trovách konania aplikoval ust. § 142 ods. 3 O. s. p. a na náhradu trov žalobcu účelne vynaložených v konaní zaviazal žalovaného.

Žalobcovi v predmetnom konaní vzniklo právo na náhradu trov konania, pozostávajúcich zo zaplateného súdneho poplatku za návrh na začatie konania vo výške 4 193,89 Eur (126 345,-- Sk), zo zložených preddavkov na trovy znaleckého dokazovania vo výške 250,-- Eur, na základe uznesenia č. k. 34Cb/224/2002-346 zo dňa 05. 08. 2010 a vo výške 500,-- Eur na základe uznesenia č. k. 34Cb/224/2002-347 zo dňa 22. 06. 2011, t. j. v celkovej výške 750,-- Eur a z náhrady trov právneho zastúpenia vo výške 10 060,10 Eur, t. j. trov konania vo výške 15 003,99 Eur. Súd pri určení výšky trov právneho zastúpenia vychádzal z predmetu konania určeného v cudzej mene, preto ho kurzom Národnej banky platným ku dňu začatia konania (1 EURO - 43,193 Sk, 1Kč=1,435 Sk) prepočítal na vedy platnú menu Sk (53 468,88 Eur = 2 309 481,33 Sk a 151 567,90 Kč = 217 499,94 Sk spolu 2 526 981,27 Sk.).

Žalobca si uplatnil a účelne v konaní vynaložil trovy právneho zastúpenia pozostávajúce z 15 úkonov právnej služby (vychádzajúc z hodnoty sporu 2 526.981,27 Sk); 6 úkonov právnej služby podľa § 13 ods. 1 v spojení s § 16 vyhlášky MS SR č. 163/2002 Z. z. - prevzatie a príprava zastúpenia, podanie žaloby na súd dňa 02. 09. 2002, písomné podanie na súd zo dňa 01. 10. 2003, účasť na pojednávaní na Krajskom súde v Banskej Bystrici dňa 06. 10. 2003, 23. 10. 2003 a 24. 11. 2003, čo predstavuje 6 x 17 703,96 Sk (587,66 Eur) + režijný paušál si navrhovateľ uplatnil len za úkony 4 x 128,- Sk (4,25 Eur), spolu 3 542,96 Eur. Za uvedené úkony súd nepriznal žalobcovi uplatnenú daň z pridanej hodnoty, keďže nepreukázal, že v čase poskytovania uvedených úkonov bol právny zástupca žalobcu platcom dane z pridanej hodnoty. Právny zástupca k vyúčtovaniu trov konania priložil Osvedčenie o registrácii pre daň z pridanej hodnoty, z ktorého vyplýva, že je platiteľom tejto dane od 01. 08. 2004. - 9 úkonov právnej služby podľa § 10 ods. 1 v spojení s § 13a vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. - písomné podanie na súd 18. 07. 2007, účasť na pojednávaní na Krajskom súde v Banskej Bystrici dňa 01. 03. 2010 - odročené (podľa § 13a ods. 4 vyhlášky nárok len vo výške) a dňa 17. 05. 2010, písomné podanie na súd 07. 02. 2011, účasť na pojednávaní 30. 05. 2011, písomné podanie na súd 22. 08. 2011 a dňa 06. 10. 2011 a účasť na pojednávaní dňa 15. 03. 2012, čo predstavuje 8 x 539,41 Eur (súd vychádzal s tarifnej odmeny za jeden úkon uplatnenej žalobcom, ktorý si ju uplatnil v nižšej výške) + 1 x 134,85 Eur (1/4 odmena za odročené pojednávanie) + režijný paušál 2 x 178,- Sk (5,91 Eur) a 2 x 7,21 Eur a 4 x 7,41 Eur a 1 x 7,63 Eur a daň z pridanej hodnoty 19% zo sumy 1 779,32 Eur, t. j. 338,07 Eur + 20% zo sumy 2 734,32 Eur, t. j. 546,86 Eur, spolu 5 398,57 Eur. Trovy právneho zastúpenia ďalej pozostávajú aj z náhrady za stratu času v celkovej výške 1 118,57 Eur podľa § 20 ods. 1 vyhlášky MS SR č. 163/2002 Z. z. za účasť na pojednávaniach na Krajskom súde v Banskej Bystrici dňa 06. 10. 2003, 23. 10. 2003 a 24. 11. 2003, t. j. 3x cesta Bratislava -Banská Bystrica a späť (10 polhodín) x 534,-- Sk, t. j. spolu 16 020,-- Sk (531,77 Eur) a podľa §17 ods. 1 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. za účasť na pojednávaniach na Krajskom súde v Banskej Bystrici dňa 01. 03. 2010 a 17. 05. 2010, t. j. 2x cesta Bratislava - Banská Bystrica a späť (10 polhodín) x 12,02 Eur, t. j. spolu 240,40 Eur + DPH vo výške 45,68 Eur, za účasť na pojednávaní na Krajskom súde v Banskej Bystrici dňa 30. 05. 2011, t. j. 1x cesta Bratislava - Banská Bystrica a späť (10 polhodín) x 12,35 Eur, t. j. spolu 123,50 Eur + DPH vo výške 24,70 Eur a za účasť na pojednávaní na Krajskom súde v Banskej Bystrici dňa 15. 03. 2012, t. j. 1x cesta Bratislava - Banská Bystrica a späť (10 polhodín) x 12,71 Eur, t. j. spolu 127,10 Eur + DPH vo výške 25,42 Eur. Súd za uvedenú náhradu priznal daň z pridanej hodnoty len za náhrady vzniknuté po 01. 06. 2009, kedy bolo novelizované znenie ustanovenia § 18 ods. 3 vyhlášky (vyhláškou č. 209/2009 Z. z.), ktoré priznávalo právny zástupcom, ktorý sú platcami dane z pridanej hodnoty, právo na zvýšenie nielen tarifnej odmeny, ale aj náhrady podľa vyhlášky od daň z pridanej hodnoty.

Súd prvého stupňa žalobcovi nepriznal ním uplatnené trovy právneho zastúpenia vyúčtované v súvislosti súčasťou na pojednávaniach dňa 21. 12. 2009 a dňa 21. 12. 2011, ktorých sa nezúčastnil, a preto mu trovy v súvislosti s nimi nemohli ani vzniknúť. Súd prvého stupňa tiež nepriznal navrhovateľovi náhradu cestovných výdavkov uplatnených v súvislosti s cestou na pojednávania, nakoľko právny zástupca navrhovateľa nepreukázal ich uplatnenú výšku. Vo vyúčtovaní trov síce uviedol priemernú spotrebu vozidla, avšak uvedené vozidlo nešpecifikoval a ani nedoložil technický preukaz preukazujúci ním tvrdený údaj. Zároveň aj napriek skutočnosti, že pojednávania sa konali v rozmedzí 9 rokov navrhovateľ stanovil cenu pohonných hmôt jednou sumou, ktorej vynaloženú výšku taktiež nepreukázal.

Proti tomuto rozhodnutiu proti výroku 1/ žalovaný podal odvolanie v zákonom stanovenej odvolacej lehote podľa ust. § 204 ods. 1 O. s. p. Žalobca v odvolaní uviedol, že rozhodnutie súdu nepovažuje za vecne správne a má za to, že v danom prípade mal súd rozhodnúť tak, že žalobcovi náhradu trov konania nepriznáva.

Uviedol, že tu bol dôvod hodný osobitného zreteľa na ktorý mal súd pri rozhodovaní o trovách konania prihliadať. Mal zobrať na zreteľ tú skutočnosť, že žalobca vystavil žalovanému účtovný doklad, ktorý bol podrobený aj znaleckému dokazovaniu a nevzatie ktorého do úvahy bolo jediným dôvodom úspechu žalobcu aj napriek tomu, že sa právo z tohto dokladu nikdy nepodarilo spochybniť. Žalovaný má za to, že spôsob účtovania žalobcu mal za príčinu celú dĺžku konania, a na túto skutočnosť mal súd pri rozhodovaní o trovách vziať zreteľ s poukazom na ust. § 150 ods. 1 O. s. p.

Žalovaný mal taktiež za to, že trovy priznané krajským súdom za stratu času a z titulu cestovných výdavkov právneho zástupcu žalobcu nemožno považovať za účelne vynaložené, nakoľko si žalobca mohol zvoliť právneho zástupcu sídlaceho v mieste konania pojednávania, t. j. právneho zástupcu z Banskej Bystrice a nie právneho zástupcu sídlaceho mimo Banskej Bystrice, t. j. z Bratislavy, preto nemožno tieto trovy považovať za účelne vynaložené.

Odvolateľ navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa vo výroku 1/ zmenil tak, že žalobcovi náhradu trov konania nepriznáva, resp. aby napadnuté rozhodnutie vo výroku 1/ zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalobca v podanom písomnom vyjadrení uviedol, že žalovaný dôvody hodné osobitného zreteľa nepreukázal a žiadne relevantné dôvody neuviedol. Zdĺhavé dokazovanie bolo podľa jeho názoru v konaní zapríčinené žalovaným. Má za to, že o poskytnutie právnych služieb môže požiadať ktoréhokolvek advokáta a považuje obranu žalovaného o neúčelnosti cestovných výdavkov a náhrady za stratu času právneho zástupcu za účelovú. Navrhol napadnuté rozhodnutie potvrdiť a uplatnil si trovy odvolacieho konania vo výške 394,06 Eur (1 úkon právnej služby - vyjadrenie k odvolaniu - 320,34 Eur + režijný paušál 8,04 Eur + 20% DPH).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) prejednal vec podľa ustanovenia § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 214 ods. 2 O. s. p., a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie či v danom prípade neprichádza do úvahy použitie ust. § 150 ods. 1 O. s. p. a či náhrada za stratu času a cestovné výdavky právneho zástupcu žalobcu sú účelnými trovami na uplatňovanie práva.

Podľa § 150 ods. 1 O. s. p., ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.

Ustanovenie § 150 O. s. p. umožňuje súdu pri rozhodovaní o náhrade trov konania prihliadnuť

výnimočne na zvláštnosti prejednávanej veci a prispieť tým k odstráneniu prípadnej tvrdosti, ktorú by inak vyvolalo uplatnenie jednotlivých zásad, na ktorých spočíva rozhodovanie o náhrade trov konania. Úvaha súdu, či sú splnené procesné predpoklady pre aplikáciu tohto ustanovenia, však musí vždy vychádzať z posúdenia všetkých relevantných okolností konkrétnej veci, vrátane okolností demonštratívne uvedených v druhej vete § 150 ods. 1 O. s. p. Predmetné ustanovenie preto nemožno interpretovať tak, že súdu umožňuje kedykoľvek a bez ohľadu na základné zásady rozhodovania o náhrade trov konania nepriznať náhradu trov procesne úspešnému účastníkovi konania. Výnimočnosť aplikácie tohto ustanovenia musí byť daná osobitnými okolnosťami. Pri posudzovaní, či v tej - ktorej veci sú tieto dôvody dané, musí súd prihliadať na majetkové, sociálne, osobné a ďalšie pomery všetkých účastníkov konania a vziať do úvahy nielen to, aké sú pomery toho, kto by mal trovy konania zaplatiť, ale to, aký bude dopad aplikácie § 150 O. s. p. na (medziiným tiež majetkové) pomery účastníka na opačnej procesnej strane. Významným z hľadiska aplikácie tohto ustanovenia môže byť v určitej veci tiež to, za akých okolností bol nárok uplatnený na súde, aký bol postoj účastníkov k veci, ako pristupovali v priebehu konania k plneniu procesných povinností účastníka občianskeho súdneho konania a pod.

Žalobca dôvod hodný osobitého zreteľa vidí v skutočnosti, že jediným dôvodom jeho neúspechu bola skutočnosť, že súd nevzal do úvahy príjmový pokladničný doklad č. B 0294123 (č. l. 240), aj keď tento sa v konaní nepodarilo spochybníť a spôsob účtovania žalobcu bol príčinou dĺžky konania.

Z obsahu spisu súd zistil, že obrana žalovaného v predmetnom konaní spočíva okrem iného aj v tom, tvrdil, že ním sumu 1 431 278,-- Sk žalovanému uhradil v hotovosti dňa 23. 12. 1998 preukazovaním príjmovým pokladničným dokladom č. B 0294123. Ako súd prvého stupňa, tak aj súd odvolací dospeli k záveru, že týmto príjmovým pokladničným dokladom žalovaný nepreukázal, že sumu 1 431 278,-- Sk zaplatil. Spochybňovanie platby skutočnosťou, či táto suma bola, alebo nebola zaúčtovaná, odvolací súd označil za bezpredmetnú.

Z uvedeného vyplýva, že žalovaný v konaní vo veci samej neunesol ohľadom svojich tvrdení dôkazné bremeno, a tento stav, aj keď pre žalovaného nepriaznivý, nemôže byť v konečnom dôsledku bez ďalšieho pričítaný na ujmu žalobcu.

V danom prípade odvolací súd pri rozhodovaní o trovách prvostupňového konania dospel k záveru, že nie sú dané dôvody hodné osobitého zreteľa v zmysle § 150 O. s. p. odôvodňujúce nepriznanie náhrady trov tohto konania procesne čiastočne úspešnému žalobcovi - neúspešnému len v pomerne nepatrnej časti. Keďže žalovaný súdu existenciu dôvodov hodných osobitého zreteľa súdu nepreukázal, má odvolací súd za to, že podmienky na rozhodnutie o trovách konania podľa ust. § 150 ods. 1 O. s. p. nie sú dané.

Podľa čl. 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.

Podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

Podľa § 25 ods. 1 vety prvej O. s. p., ako zástupcu si účastník môže vždy zvoliť advokáta.

Obsahom práva na právnu pomoc garantovaného čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky je možnosť každého na základe vlastnej úvahy zvoliť si zástupcu v konaní pred súdom, vyjmúc prípady obligatórneho zastúpenia. Je totiž výsostným (slobodným) právom účastníka rozhodnúť koho ustanoví za svojho zástupcu v konaní pred súdom. Možnosť tejto voľby (úvahy) zákon neobmedzuje ani iným spôsobom nevymedzuje; jej kritériá sú autonómnou vecou účastníka konania.

Právna úprava demonštratívne uvádza, že trovami konania sú najmä hotové výdavky účastníkov konania a ich zástupcov (§ 137 O. s. p.); takými sú aj odmena advokáta, náhrada hotových výdavkov i náhrada za stratu času spojené s jeho činnosťou, obsahovo vymedzené príslušnými predpismi. Súd rozhodujúci o priznaní náhrady trov konania v zmysle § 142 O. s. p. je povinný vždy skúmať účelnosť vynaložených trov konania uplatnených úspešným účastníkom v spore, ako i skutočnosť, či nie sú splnené podmienky pre postup podľa § 150 O. s. p.; nie je rozhodujúce, či je tomu tak pri uplatnení práva alebo jeho bránení. Účelnosť je vlastnosť procesu spočívajúca v sledovaní cieľa. Účelnosť spravidla nachádza svoju opodstatnenosť vtedy, ak vychádza zo zákonných dôvodov a neprekračuje ich medze.

Príslušná právna úprava (vyhláška o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb) vzťahujúca sa na prejednávaniu vec priznáva advokátovi možnosť uplatnenia účelne vynaložených náhrad cestovných výdavkov, i náhrady za stratu času. V prípade náhrad cestovného sa ich účelnosťou rozumie najmä voľba vhodného dopravného prostriedku s ohľadom na sídlo advokátskej kancelárie a miesto procesného úkonu (napr. pojednávania súdu), jeho dostupnosťou z hľadiska vlakovkej alebo autobusovej dopravy ako lacnejších foriem cestovania. Súčasne však treba brať do úvahy i výšku náhrady za stratu času, ktorá môže byť pri použití relatívne nákladnejšieho dopravného prostriedku (napr. osobného automobilu oproti dopravnému prostriedku verejnej dopravy) v konečnom dôsledku efektívnejšia, než u iného menej nákladného spôsobu dopravy. Pokiaľ sa právny zástupca žalobcu riadne dostavil k súdom nariadeným pojednávaniam a z jeho konania (prípadne konania žalobcu) nevznikli žiadne priesťahy, či neúčelné realizované úkony súdu, nemožno v takomto prípade náklady právneho zastúpenia považovať za neúčelné.

Záver, že z nákladov na právne zastúpenie dochádza k vylúčeniu náhrad cestovného a náhrad za stratu času (v tomto prípade uplatňovaných v súvislosti s účasťou na pojednávaniach súdu) len preto, že sídlo advokátskej kancelárie sa nenachádza v obvode (okrese) sídla konajúceho súdu, nezodpovedá sledovanému cieľu tak, ako to má na mysli § 142 až § 150 O. s. p. a dotknutá právna úprava o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (vyhláška č. 655/2004 Z. z.) v spojení s čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a ústavne konformnému výkladu reprezentovanému Ústavným súdom Slovenskej republiky v tom, že zmyslom a účelom inštitútu náhrady trov konania pred všeobecným súdom je poskytnúť úspešnému účastníkovi náhradu tých trov konania, ktoré vo vecnej a časovej súvislosti s konaním musel alebo bude musieť nepochybné zaplatiť, pričom by ich nemusel zaplatiť, ak by tu nebolo konanie pred všeobecným súdom. Výnimky z tohto pravidla musí ustanoviť zákon; tieto sa musia uplatňovať len za splnenia všetkých zákonom ustanovených podmienok a skôr reštriktívne (porovnaj napr. II. ÚS 31/04).

Vzhľadom na uvedené odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne s poukazom na ust. § 219 O. s. p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ust. § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O. s. p. tak, že úspešnému žalobcovi priznal 394,06 Eur (jeden úkon právnej služby podľa § 10 ods. 1 v spojení s § 13a ods. 2 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v aktuálnom znení + režijný paušál 8,04 Eur podľa § 16 ods. 3 citovanej vyhlášky).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky hlasovaním, a to v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie.